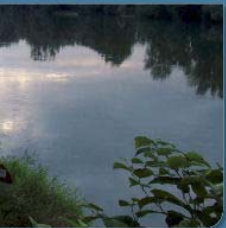
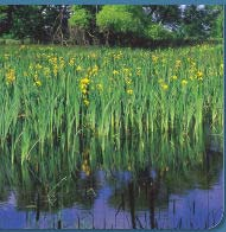

Javaslatok a 2-9 Hevesi-sík alegységet érintő intézkedésekre

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

Előadó: **Németh Lajos**
területi tervező **KSK Mérnöki Kft.**

"Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

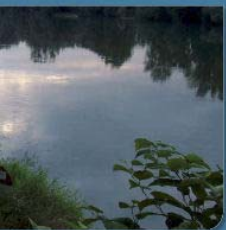
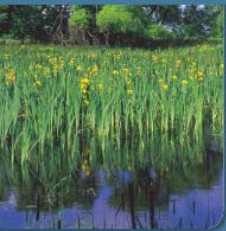
2-9 alegység területe

2-9. alegység vizei /1. (felszíni víztestek)

Vízfolyás víztestek:

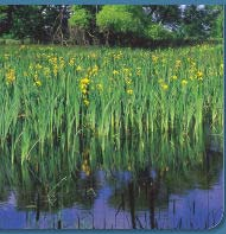
- Doba-csatorna,
- Millér-csatorna,
- Hanyi-csatorna,
- Sajfoki-csatorna,
- Jászsági-főcsatorna,

2-9. alegység vizei /2. (felszíni víztestek)

Állóvíz víztestek:

- Kanyari Holt-Tisza,
- György-éri halastavak
- Milléri halastó
- Faluréti halastó
- Jászkiséri halastó
- Kőtelki halastó
- Sámágyi halastó
- Csengeri halastavak
- Tizsasülyi Tiszahalker halastó

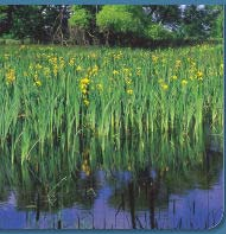

2-9. alegység vizei /2.

(jelentősebb felszín alatti víztestek)

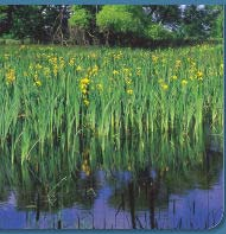
Főbb felszín alatti víztestek:

- Bükki termálkarszt
- Észak-Alföld porózus
- Jászság, Nagykunság porózus
- Duna-Tisza köze - Közép-Tisza-völgy porózus
- Jászság, Nagykunság sekély porózus
- Duna-Tisza köze - Közép-Tisza-völgy sekély porózus

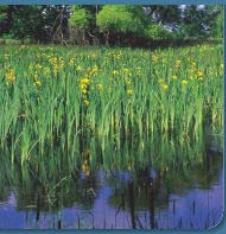
2-9. alegység vizei /2.

(a felszín alatti víztestek elhelyezkedése)

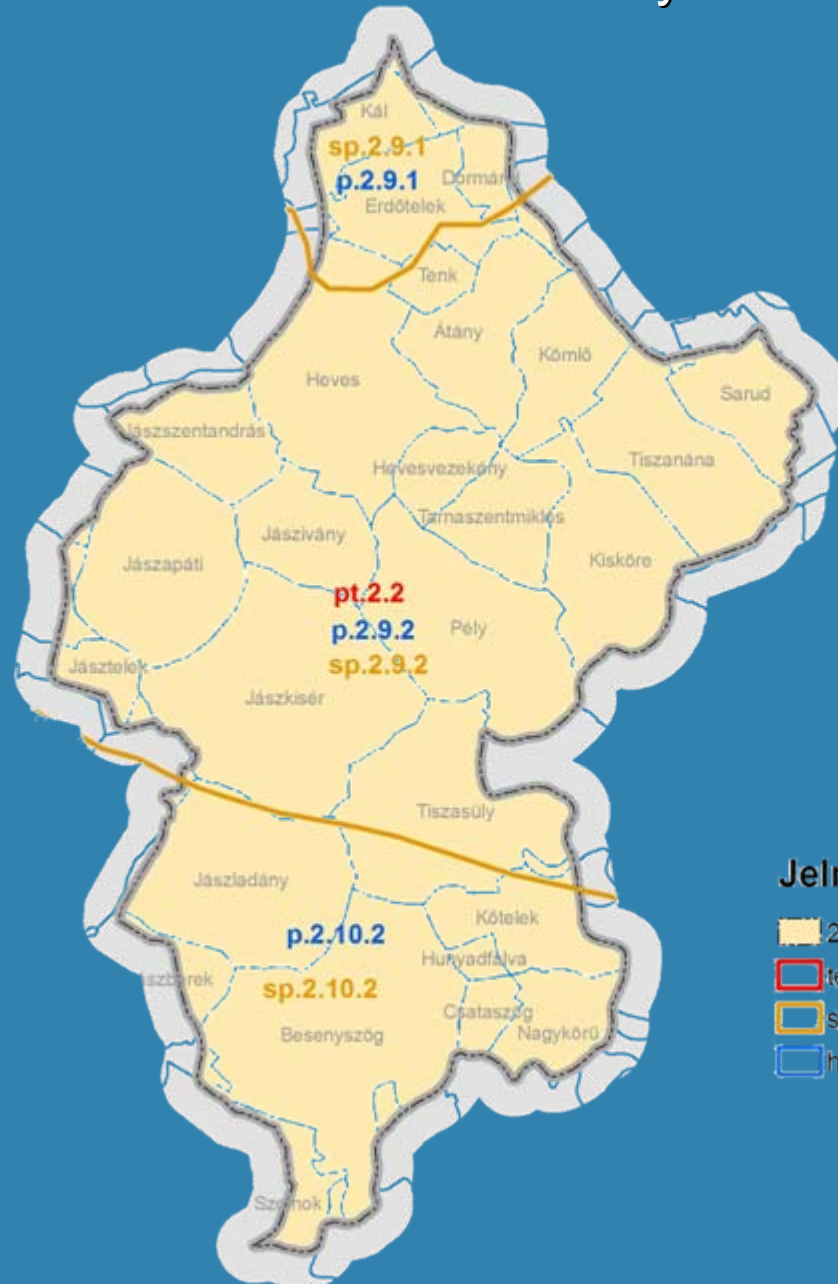
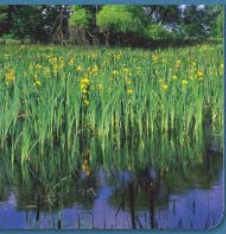
2-9. alegység vizei /2.

(a felszín alatti víztestek elhelyezkedése)

2-9. alegység vizei /2.

(a felszín alatti víztestek elhelyezkedése)

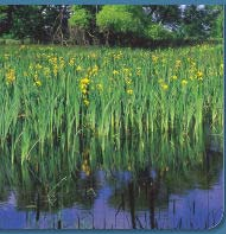

Jelmagyarázat

- 2-9. alegység
- termál porózus víztestek
- sekély porózus víztestek
- hegyvidéki és porózus víztestek

2-9. alegység vizei /2.

(a felszín alatti víztestek elhelyezkedése)

Jelmagyarázat

- 2-9. alegység
- termál porózus víztestek
- sekély porózus víztestek
- hegyvidéki és porózus víztestek
- karszt víztestek

Jelentős vízgazdálkodási problémák /1.

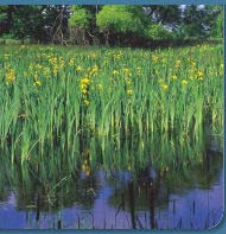
Vízfolyások és állóvizek

1. Vízfolyások szabályozottsága

- Zonáció hiánya (4 db víztestnél)
- Rendezett mederforma (4 db víztestnél)
- Belvízelvezetés, öntözés
(vízjárás befolyásolása) (4 db víztestnél)
- Nem fenntartó kotrás (4 db víztestnél)

2. Tápanyag és szervesanyag terhelés

- A kommunális szennyvíz, belterületi csapadékvíz és használtvíz bevezetés (4 db víztest)
- Diffúz mezőgazdasági terhelés a vízgyűjtőn (4 db víztest),

Jelentős vízgazdálkodási problémák /2.

3. Állóvizek:

1db természetes, 1db erősen módosított, 7 db mesterséges víztest

a felsorolás csak a természetes víztestre vonatkozó adatokat tartalmazza, a többi víztestre nem készült felmérés

- belső szervesanyag terhelés
- halastavi lecsapoló víz befogadása
- halászati hasznosítás
- zonáció, puffer sáv hiánya

Jelentős vízgazdálkodási problémák /3.

Felszín alatti vizek

1. Mennyiségi problémák

Észak-Alföld (porózus termál)

(közvetlen vízkivételek, korábbi vízkivételek
maradék hatása)

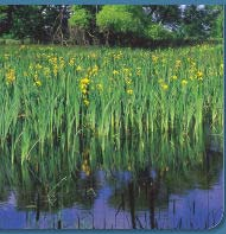
Duna-Tisza-köze-Közép-Tisza-völgy (porózus)

(közvetlen vízkivétel)

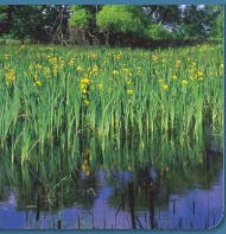
2. Egyéb szennyezések

(természetes eredetű ivóvíz-minőség problémák)

arzén, ammónium, vas, mangán, gáz

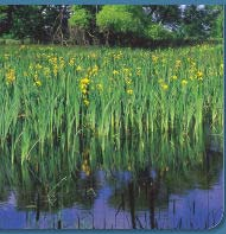

Erősen módosított és mesterséges víztestek /1.

Víztestek	Módosítottság/létrehozás oka
1) erősen módosított	
Doba-csatorna	Belvízvédelem, öntözővíz biztosítása (kettős működésű)
Hanyi-csatorna	Belvízvédelem, vízbevezetés
Millér-csatorna	Belvízvédelem, öntözővíz biztosítása (kettős működésű)
Sajfoki-csatorna	Belvízvédelem
György-éri halastavak	Gazdasági haszon (Tiszai holtág jellegűt a halasítás módosította)

Erősen módosított és mesterséges víztestek /2.

3) Mesterséges víztestek	létrehozás oka
Jászszági-főcsatorna	Öntözővíz biztosítása
Faluréti halastó	Gazdasági haszon
Jászkiséri halastó	Gazdasági haszon
Kőtelki halastó	Gazdasági haszon
Milléri halastó	Gazdasági haszon
Sámágyi halastó	Gazdasági haszon
Csengeri halastavak	Gazdasági haszon
Tizadasülyi Tiszahalker halastó	Gazdasági haszon

A vizek állapota jelenleg

Vízfolyások - összesen 5 db

Ebből: jó 0 db;

nem jó 4 db;

adathiány miatt nem dönthető el 1 db

Állóvizek – összesen 9 db

Ebből: jó 0 db;

nem jó 1 db;

adathiány miatt nem dönthető el 8 db

Felszín alatti vizek – összesen 6 db

Ebből: jó 3 db;

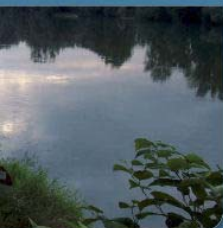
nem jó 1 db;

bizonytalan 2 db

Célkitűzések és mentességek

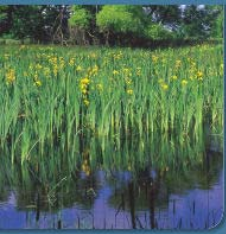
	Jelenlegi jó állapot v. potenciál fenntartása (%)	Jó állapot/ potenciál elérése		
		2015-ig (%)	2021-ig (%)	2027-ig vagy később (%)
<u>Vízfolyások és állóvizek:</u>		0	86	14
Természetes		0	100 (1db)	-
Mesterséges		0	88 (7db)	12 (1 db)
Erősen módosított		0	80 (4 db)	20 (1db)
<u>Felszín alatti vizek:</u>	50 (3db)	0	33 (2 db)	17 (1 db)

2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai /1.

Mentességek főbb okai az erősen módosított víztestek esetében

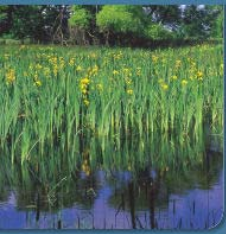
- Az intézkedések után az ökoszisztéma helyreállításához időre van szükség: Doba-csatorna, Hanyi-csatorna, Millércsatorna
- Aránytalanul magas gazdasági teher, megfizethetőségi problémák: Sajfoki-csatorna, György-éri halastó
- Műszaki megvalósítás időigénye vagy adminisztratív korlátok: György-éri halastó

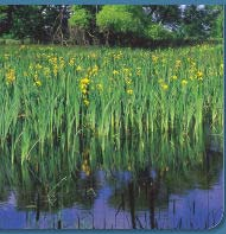
2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai /2.

Mentességek főbb okai a mesterséges víztestek esetében:

- Aránytalanul magas gazdasági terhek: Jászsági-főcsatorna
- Adminisztratív korlátok, aránytalanul magas gazdasági terhek: alegységen lévő az összes halastó esetében

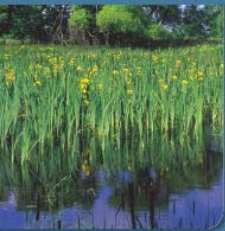
2015 utáni határidők és enyhébb célkitűzések okai /3.

Felszín alatti víztestek	A mentesség oka
Észak-Alföld porózus	Adminisztratív korlátok, aránytalanul magas gazdasági terhek.
Duna-Tisza köze - Közép-Tisza-völgy porózus	Nem ismert a kedvezőtlen hatás oka, aránytalanul magas gazdasági terhek.
Duna-Tisza köze - Közép-Tisza-völgy sekély porózus	Nem ismert a kedvezőtlen hatás oka, aránytalanul magas gazdasági terhek.

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések
6. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
7. Átfogó, országos intézkedések

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése /1.

1. Területi agrárintézkedések

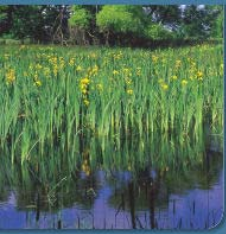
- Művelési mód és/vagy művelési ág váltás síkvidéken belvív- és nitrát-érzékeny területeken,
- Víztakarékos növénytermesztési módok (optimális növényfajták, öntözési technológiák)

Megvalósító költségviselők: Mezőgazdasági gazdálkodók (az állam a keletkező hátrányok és bevételkiesés kompenzációját támogatja).

2. Vízfolyások és állóvizek rehabilitációja

- Partmenti puffersáv (erdősáv és/vagy füves növényzónák) kialakítása vízfolyások partja mentén
- Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon

Megvalósító költségviselők: Az állóvíz és vízfolyás tulajdonosa.

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése /2

3. Csatornázás és szennyvízelhelyezés

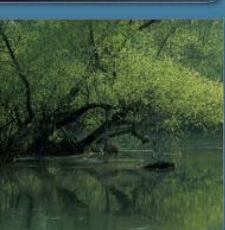
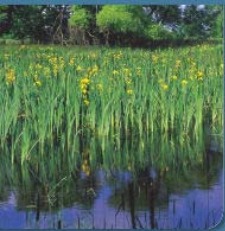
Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint (új szennyvíztisztító építése és/vagy meglévő bővítése és korszerűsítése, szennyvíz iszap kezelés vagy természetközeli szennyvíztisztítás megvalósítása). Az alegység települései közül 14 csatornázott, és az összegyűjtött szennyvizet 4 szennyvíztelepen tisztítják és vezetik be valamelyik felszíni befogadóba.

Megvalósító költségviselők: az önkormányzatok, illetve a lakosság. A megvalósítást a hazai költségvetés az EU pénzügyi hozzájárulásával ösztönzi KEOP forrásból. A működtetést a díjak fizetésével a fogyasztók (lakosság, egyéb) fizetik.

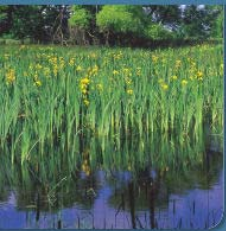
5. A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

Oldaltározós halastavakból történő leeresztés a jó halgazdálkodási gyakorlat részeként

Megvalósító, költségviselő: Az intézkedés megvalósítói és költségviselői is a halászati, horgászati tevékenységet végző vízhasználók, támogatást biztosít a Halászati Operatív Program (HOP).

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése /1.

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

Célja a mederforma átalakítása és a part menti növényzónák helyreállítása, illetve ehhez a morfológiai feltételek megteremtése. A változatosság javítása főként kiöblösödések kialakításával, valamint a kisvízi meanderezés elősegítésével lehetséges.

2. Mesterséges csatornák rekonstrukciója

A csatorna funkcióját (öntözés) nem zavaró, *reálisan megvalósítható állapotjavító intézkedések* javasolhatók. Ezek

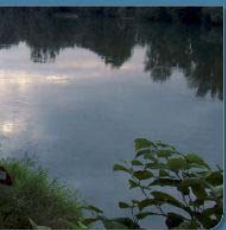
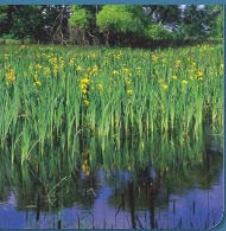
- a part menti védősávok kialakítása
- a fenntartási módszerek módosítása/fejlesztése
- az üzemeltetési rend felülvizsgálata/módosítása

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése /3.

3. Állóvizek parti sávjának és medrének rehabilitációja

Az eszköztár egyrészt tartalmazza

- a vízfolyások **parti zónájának kialakításához** alkalmazható intézkedéseket
- másrészt az állóvizek **partközeli mederformájának és növényzetének alakításához** szükséges intézkedéseket
- valamint szükség esetén a felesleges biomassza (**üledék**) **eltávolítását/kezelését**

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. A felszín alatti vizek fenntartható használata

- Felszín alatti víz használatok (vízkivételek és felszín alatti víz elvonással járó vízhasználatok) fenntartható megvalósítása igénybevételi korlátok figyelembevételével

Célja a felszín alatti vízhasználatok fenntartható megoldása, a rendelkezésre álló hasznosítható készletek és társadalmi-gazdasági szempontok figyelembevételével.

- Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása

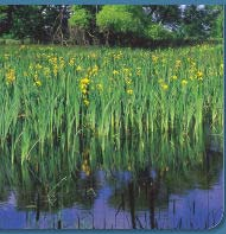
Célja a vízkészletekkel való fenntartható vízgazdálkodás biztosítása, a túlhasználatokból adódó környezeti és ökológiai problémák megszüntetése, kiküszöbölése

- Víztakarékoságot elősegítő intézkedések (technológia-korszerűsítés)

Célja takarékos ipari technológiák és a lakossági fogyasztást csökkentő takarékos szerelvények elterjesztése.

Megvalósító, költségviselő

Az engedélyezéssel és az ellenőrzéssel kapcsolatos intézkedések megvalósítója az állam, a műszaki, alkalmazási intézkedések megvalósítói a vízhasználók.

Megfelelő ivóvízminőséget biztosító intézkedések

1. Ivóvízminőség-javító program

- Az Észak-Alföldi Régióban 2001. év során kezdődött az Észak-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program *I. üteme*, I. ütemében érintett településen (Besenyszög) a vízminőség-javítás vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.
- Az Ivóvízminőség-javító Program *II. ütemében* érintett településeken (Jászapáti, Jászivány, Jászladány, Jászkisér, Tizzasüly Nagykörü) a pályázat benyújtásához szükséges tervek véglegesítése és a társulások megalakítása van folyamatban.
- Az alegység Heves-megyei részén Tizsanána, Sarud, Poroszló, Újlőrincfalva településeken (Tizsanána térségi ivóvízminőség-javító projekt), valamint Hevesvezekényen az Ivóvízminőség-javító program I. üteme befejeződött 2008-ban.

Megvalósító költségviselők: az önkormányzatok, illetve a lakosság.

2. Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása

A települések vízbázisa a hidrogeológiai adottságok miatt általánosságban véve nem tekinthető sérülékenynek, illetve a sérülékenységet esetükben előzetes vizsgálati eredmények nem igazolják. Kivétel ez alól Heves város, ahol az igénybe vett felszínközeli vízadók miatt az ivóvízbázis sérülékenynek tekinthető.

Megvalósító költségviselők: az önkormányzatok, illetve a lakosság.

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

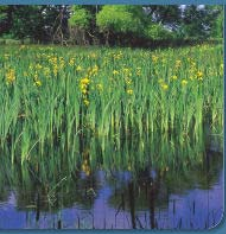
1. Védett természeti területek speciális védelme

- Az alegység keleti határát adó Tisza töltés illetve a hullámtér országos illetve közösségi jelentőségű Natura 2000 védett természeti terület, amelyek a HNPI Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzetének illetékességi területére esnek. Natura 2000 területen bizonyos tevékenységek végzéséhez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges, így többek között a gyepek feltöréséhez, átalakításához; bizonyos fakivágásokhoz, száznál több fő részvételével zajló sportesemény rendezéséhez, vagy sporttevékenység folytatásához.
- Az intézkedés megvalósítása folyamatban van, az alábbi intézkedések végrehajtása szükséges a továbbiakban:
 - A Natura 2000 fenntartási tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályok megalkotása szükséges
 - A NATURA 2000 területekre vonatkozóan fenntartási tervek kidolgozása is szükséges a kormányrendelet szerinti tartalommal (ezek megvalósítására az ÚMVP forrást biztosít)

Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok (környezeti hatásvizsgálatok)
2. Engedélyezési eljárások
3. Monitoring fejlesztése
4. Információk biztosítása, nyilvánosság
5. Költségmegtérülés elvének érvényesítése
6. Képességfejlesztés (K+F, szakemberképzés stb.)

Legfontosabb kérdések a résztvevők felé

1. Egyetért-e a javasolt célokkal, intézkedésekkel, koncepciókkal?
Ha nem, mi az, amit módosítana?
2. A javasolt intézkedések közül melyeket tartja reálisan megvalósíthatónak 2015-ig, és melyeket 2021-ig, illetve 2027-ig?
3. Az Ön szervezete milyen szerepet tud vállalni a tervezett intézkedések megvalósításában, a vizek állapotának javításában?
4. Amennyiben egy tervezett intézkedés az Ön által képviselt szervezet számára ebben a formában nem támogatható, mi ennek az oka, és lát-e olyan kompromisszumot, amely a szervezet részére még elfogadható, miközben a vizek állapota is javítható?

